

מאמר ד"ה

זה היום תחלת מעשיך

מכ"ק אדמו"ר

שלמה זלמן מקאפוסט

בן כ"ק אדמו"ר יהודה ליב

בן כ"ק אדמו"ר הצמח צדק

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

יו"ל לראשונה מכת"י מעתיק

לכבוד יום הבהיר

ח"י אלול תשפ"א

נערך ע"י עקיבא שבריק

*In the Merit of this Chassidus,
may Danit Esther bas Leah have a
Refuah Sheleima.*

בזכות מאמר זו תהיה רפואה שלימה
בקרוב ממש לדנית אסתר בת לאה
ויקוים הכתוב מאל אביך ויעזורך ואת שדי
ויברכך ברכת שמים מעל ברכת תהום
רבצת תחת וגו'

To be added to the weekly email, please contact me
at: Ashavrick@gmail.com

קיצור לשונו מאגרת של המגן אבות שנדפס בריש ספרו:

צריכים אנו ... להתחזק בעבודת ה' במוח ולב...ללמוד דא"ח יותר מטבעו ורגילותו...ומה שלומד דא"ח, יחשוב אח"כ בע"פ במוחו כל הדרוש כסדר ד' פעמים בהעמקה והתקשרות דעתו בחזק, וכל המרבה הרי זה משובח עד שיהיה נקנה במוחו ממש כו'. וזהו עבודה יקרה מאד שעיי"ז נעשה אדם אחר לגמרי.

(קטעים מתוך הספר המלך במסיבו כ"ה תשרי תש"ל אודות הספר מגן אבות)

כ"ק הרבי: בכלל, המאמרים מיוסדים על מאמרי הצמח צדק אלא שישנם הוספות. ועד"ז מאמרי אדמו"ר מהר"ש מיוסדים על מאמרי הצ"צ, ובפרט כפי שניתן להווכח עתה כאשר נדפסו הרבה מאמרים מהצ"צ רואים שהרבה ענינים נמצאים שם.

כ"ק הרבי: בעבר, כאמור, לא היו לומדים את ה"מגן אבות" והיתה אימרה שגורה בפי חסידים שאין ללמוד בו, אבל עתה יכולים ללמוד בו, כיון שהם מיוסדים על תורות הצ"צ.

רש"ג: מתחילה הייתי ירא ללמוד בספר "מגן אבות" אך כיון ששמעתי מכ"ק מו"ח (הריי"ץ) שהם מיוסדים על תורת הצ"צ, הוריתי היתר לעצמי.

כ"ק הרבי: הם מאמרים ערבים ("זיי זיינען גישמאקע מאמרים"), והם מיוסדים על תורת הצ"צ עם תוספת ביאור.

מאמר זה היום תחלת מעשיך

מכ"ק אדמו"ר שלמה זלמן מקאפוסט

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

זה¹ היום תחלת מעשיך, זכרון ליום ראשון. ידוע הקושיא, דתחלה אמר שהוא תחלת מעשיך, ואחר כך אמר שהוא זכרון ליום ראשון. איתא בזוהר, בריש הורמנותא דמלכא, גליף גליפו בטהירו עילאה. ואיתא הפירוש במקדש מלך, הורמנא דמלכא, היא רשות ורצון המלך, והיינו התגלות הרצון על המלוכה. שעלה ברצונו הפשוט, אנא אמלוך. ופירוש בריש הורמנותא, היינו בתחלת עשיית הרצון, היינו קודם שעלה ברצונו כו'.

והענין, דהנה ידוע, שלכל המשכה שמלמעלה למטה, צריך שיהיה תחלה העלאה מלמטה למעלה. דבאתערותא דלתתא, אתערותא דלעילא. דכשיש העלאת מיין נוקבין, אז נמשך המשכת מיין דכורין. והנה, קודם שעלה ברצונו כו', שלא היה אז לא שום נברא ולא שום נאצל כו', ולא היה אז מי שיעורר אתעארותא דלתתא, ואם כן, מי היה המעורר, שיהיה המשכת התגלות הרצון על מלוכה. אך על זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה, במי נמלך, בנשמותיהן של צדיקים. ואיתא בספרי קבלה, הפירוש, דהיינו שעלה לפניו יתברך, העונג שעתידי להיות מן הצדיקים, היינו מן תפילתם בכל יום במסירות נפשם, ומן קיום התורה ומצות שלהם, שעל ידי זה, ממשיכים התגלות אלקות למטה, שעל זה אמרו, נתאוה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים. זה היה הגורם והמעורר, להיות המשכת הרצון על מלוכה. וזהו, במי נמלך, בנשמותיהם של צדיקים. וכמאמר, בראשית, בשביל ישראל שנקרא ראשית.

ובאמת, גם זה צריך להבין, דאיך שייך לומר שהעונג יהיה נחשב ותופס מקום, שיהיה זה העלאת מיין נוקבין כו'. דהלא ידוע, שכללות כל ההשתלשלות, הם בטלים במציאות ממש. דהתהוות העולמות היה על ידי צמצום ומקום פנוי, ונמשך רק בחינת קו וחוט. ומהארת הקו, והארה דהארה כו', נתהוו כל העולמות. ואם כן, הרי מובן, דהחיות של כללות השתלשלות העולמות, מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, הוא בטל

---

¹ המאמר נדפס כאן לראשונה מכתב יד מעתיק. ולהעיר שבסוף ספר קיצור תניא מר' אברהם צבי ברודנא ז"ל, שהיה מחסידי המגן אבות, בקונטרס לקוטים באורים על תניא (פרק ל"ו) הזכיר מאמר זה! וז"ל: פל"ו: "שכך עלה ברצונו יתברך להיות נחת רוח לפניו יתברך". ביאור על זה בדרוש זה היום תחלת מעשיך (כתב יד) שהוא ענין גליף גליפו בטהירו עילאה והוא ענין אותיות החקיקה.

במציאות ממש, בעצמות אור אין סוף, כביטול זיו השמש בשמש. ומכל שכן כל העולמות שנתהוו מן ההארה, הם בודאי בטלים במציאות. לכן כתיב, אני הויה לא שנית. דכמו עד שלא נברא העולם, היה הוא ושמו בלבד, שהיה הוא לבדו הוא, ואפס זולתו, כן הוא גם עתה לאחר הבריאה, הוא גם כן הוא לבדו הוא, ואפס זולתו, שהוא יחיד ומיוחד, לאחר הבריאה, כמו קודם הבריאה, בלי שום שינוי.

וגם, לגבי הארת הקו, אין שום שינוי, (עיין לקוטי תורה, דרוש המתחיל, להבין מה שכתוב באוצרות חיים), דכל הצמצומים וההסתרים והפרסאות, הם רק לגבי הנבראים. אבל קמיה יתברך, אין צמצום והסתור כלל, וכמו שכתוב, אני ראשון ואני אחרון, ומבלעדי אין אלקים. לכן, כל העולמות, הם בטלים ומיוחדים באורו יתברך. ואם כן, איך שיהיה נחשב העונג, עד שיהיה לו רצון למלוכה. והוא על דרך משל, כמו שאין שייך לומר באדם, שהוא מלך על רמ"ח אברים שלו, שהם בטלים ונשמעים לרצונו. דענין המלוכה, אינו שייך, רק על עץ, היינו שהם נפרדים, ומקבלים עליהם עול מלוכה כו'. אבל באדם, על הרמ"ח אברים שלו, אין שייך מלוכה, כיון שזהו הוא עצמו. וכמו כן למעלה, כיון שאין לך דבר שחוץ ממנו, ואיך שייך מלוכה.

אך זהו רק בידיעתו יתברך, בחינת דעת עליון של המאציל. אבל בידיעת הנבראים, בחינת דעת תחתון, שהנבראים הם נפרדים, כמו שכתוב, ומשם יפרד, והם בטלים, ומקבלים עול מלכות שמים, שייך עונג מן מלוכה. והנה, נמשך בחינת כי חפץ חסד הוא, ומצמצם ומשפיל עצמו, דכיון שלפי דעת הנבראים, הוא נחשב עונג, יהיה זה העלאת מייך נוקבין, שיהיה המשכת התגלות רצון על מלוכה.

וזהו גליף גליפו בטהירו עילאה. פירוש, שטהירו עילאה, הוא הרשימו, שהוא בחינת אותיות רל"א שערים, והוא בחינת מלבוש לכללות האור. והאותיות, הם מבחינת אחרונה של האור, והם בחינת מלבוש לכללות האור, פְּהֶדִין קמצא, דלבושיה מיניה וביה. וזהו, הוא ושמו בלבד. הוא, היינו כללות האור. ושמו, הוא בחינת רשימו, בחינת אותיות. ונקרא הרשימו בשם טהירו עילאה, מלשון כעצם השמים לטוהר, וכמו שכתוב, הוד והדר לבשת, היינו שהאותיות אינם שום הסתר על האור. שלפני הצמצום, היה מאיר בהאותיות, האור, כמו שהוא בעצמותו, היינו שהאיר בהם כמו שהוא לבדו הוא ממש, והאותיות לא הסתירו כלל על האור.

ופירוש גליף גליפו, הוא ענין חקיקה. והנה, על דרך משל, כשחוקקים אותיות באבן טוב, הגם שהאותיות אינם דבר נוסף על העצם, רק מיניה וביה, מכל מקום, במקום החקיקה, הם משחירים, ומסתירים בהירות והבהקת האבן טוב. ועל דרך זה יובן בענין גליף גליפו בטהירו עילאה, היינו שנחקק ונמשך בחינת חפץ חסד, והוא בחינת

חקיקה, שאינו דבר נוסף על העצם, רק הוא מיניה וביה, היינו שבו מאיר גם כן האור, כמו שהוא בעצמותו, כמו שמאיר בטהירו עילאה, ואינו נחשב העונג הנזכר לעיל כלל. רק, לפי שהוא מצמצם ומשפיל עצמו, שיהיה העונג הנזכר לעיל, העלאת מיין נוקבין, להמשכת הרצון על מלוכה, לפי שלפי דעת הנבראים, הוא נחשב עונג, לכך נחשב זה בחינת חקיקה, שהיא בחינת הסתר על הבהירות דטהירו עילאה. וזהו, בריש הורמנותא דמלכא, היינו קודם שעלה ברצונו כו', ולא היה אז שום העלאת מיין נוקבין כנזכר לעיל, גליף גליפו בטהירו עילאה, שנחקק ונמשך בחינת חפץ חסד, והיה ההעלאת מיין נוקבין, העונג שעתיד להיות מנשמות הצדיקים, ודי למבין.

והנה, כל זה היה בתחלת הבריאה, מצד כי חפץ חסד הוא. ועכשיו, באתערותא דלתתא תליא. ובכל ראש השנה, צריכים להמשיך מחדש, רצון על מלוכה. וזהו שכתוב, אמרו לפני מלכיות, שתמליכוני עליכם. פירוש אמרו, הוא לשון שבח, כמו שכתוב, את הוי"ה האמרת כו', שהוא גם כן לשון שבח, והיינו שצריכים לשבח את המלכיות. יובן זה על דרך משל, מן מלך בשר ודם, שהוא מופרד ברוממות גדולת מלכותו ובתענוגים גדולים כו'. וכששריו ועבדיו רוצים, שהוא יפנה לעונג דבר קטן ופחות הערך, הם משבחים לפניו את הדבר הקטן. ועל ידי זה, הוא שני פעולות. ראשון, שהוא נפנה מן התענוגים הגדולים. והשני, שעל ידי שמשבחים ומגביהים ומעלים את הדבר קטן, הוא נפנה להיות לו עונג מדבר הקטן.

וככה יובן למעלה, שעל ידי שמשבחים לפניו מדת המלכות, שעל ידי התגלות רוממות והתנשאות מדת מלכותו יתברך, נמשך יראה וביטול בכל העולמות והנבראים, כמאמר ומוראך עליהם, זעות מחיל כסא, וכמו שכתוב, וצבא השמים לך משתחוים. ועיקר השבח, מן התגלות מלכותו יתברך על ישראל. שנשמות ישראל, ירדו בעולם הזה הגשמי, שהחשך הוא עב כפול ומכופל, ונתלבשו בגוף ונפש הבהמית, שהם ממשכא דחויא, מקליפת נוגה. והאדם, מגביר הנשמה על הגוף ונפש הבהמית, ומקבל עול מלכות שמים, וסור מרע ועשה טוב. זהו עיקר השבח של המלכיות, וכמו שכתוב, ויהי בישראל מלך ישראל וגואלו וכו'. על ידי זה, כביכול, הוא נפנה מן שעשועים העליונים, שעשועים העצמיים, בחינת שעשועי המלך בעצמותו, ומסלק עצמו מהם, ונמשך שיהיה לו רצון ועונג מן מדת המלכות.

וזהו, זה היום תחלת מעשיך. פירוש מעשיך, הוא בחינת המלכות, בחינת עשייה שבאצילות. ותחלת מעשיך, היינו שבראש השנה, ממשיכים המשכת הכתר למלכות, היינו המשכת הרצון ועונג מלוכה. זכרון ליום ראשון, יום ראשון, הוא בחינת כי חפץ חסד הוא. ובתחלת הבריאה, נחקק ונמשך בחינת זו, כנזכר לעיל. ועכשיו, מעוררים זו הבחינה, והוא רק זכרון ליום ראשון, (עיין לקוטי תורה בדרושי ראש השנה).

והנה, בתפלת ראש השנה, אומרים שלש פעמים ובכך. כן היתה נוסחא הישנה. והאריז"ל הוסיף, שיאמרו ארבע פעמים ובכך. ואיתא בזוהר, הני תלת ובכך, הוא נגד הני תלת ויסע ויבא ויט, שהוא שלש פעמים ע"ב, הנאמר בקריעת ים סוף, שהם ע"ב תיבין, וכל תיבה היא משלש אותיות, רי"ו אותיות. ושלוש פעמים ע"ב, הם ישר והפוך וישר. ישר, הוא חסד, וחסד נמשל למים. כמו מים שיורדים מגבוה לנמוך, שמהות ועצמות המים, כמו שהם במקום הגבוה, הם יורדים למקום הנמוך, בלי שום שינוי. כן אור החסד, אינו מתעבה, היינו שנמשך החסד מהמאציל, ויורד ונמשך עד למטה מטה, למקבל היותר אחרון, בלי שום שינוי ומיעוט, ולא היה יכול להתקבל, אפילו לשום נאצל, ומכל שכן לנבראים ויצורים ונעשים.

והפוך, הוא בחינת גבורה, שהוא בחינת אש. כמו שטבע האש, הוא בחינת העלאה והסתלקות, כן ענין הגבורה, הוא בחינת העלאה והסתלקות, מלמטה למעלה. וההעלאה, הוא לבחינת אור היותר עליון. שהעלאה מלמטה למעלה, יכול להיות בעילוי אחר עילוי, עד אין קץ. וההפוך, צריך להיות אחר הישר דוקא, כי מצד בחינת הגבורה, יכול להיות הסתלקות לגמרי. אבל כשהוא אחר הישר, אז הוא על פי חסדים, ואז ההעלאה הוא אינו הסתלקות. רק, כדי שיהיה אחר כך, המשכה יותר גבוה.

וענין הישר שאחר ההפוך, יש בו שני מעלות. הראשון, הוא שהמשכה שאחר ההעלאה, הוא מבחינת גבוה ביותר, היינו מן המקום שהגיע ההעלאה לשם, וכמו שכתוב, המגביהי כו' המשפילי כו'. והשני, הוא שעל ידי שהישר הוא אחר ההפוך, היינו שהחסדים הם על פי גבורות, על ידי זה מקבלים הגבורות מהחסדים, ונעשו גבורות ממותקות, ומחלקים את החסדים לחלקים קטנים ומפוררים, כדי שתוכל להתקבל במקבלים, כמו שכתוב, אתה פוררת בעוזך ים. והנה, כדי שיהיה קריעת ים סוף, הפך ים ליבשה, הוא על ידי ויולך הוי"ה את הים ברוח קדים, מקדמונו של עולם, בחינת עתיקא. לכן, היה צריך להיות על ידי שלשה פעמים ע"ב, הנזכר לעיל.

ועל דרך זה, יובן בענין ראש השנה. דהנה, בליל ראש השנה, מסתלק ומתעלה החיות כללי. והעליה, היא למקורו ושרשו, הוא בחינת הפוך, ויכול להיות בחינת הסתלקות לגמרי, חס ושלום. לכן, אומרים שלש פעמים ובכך, והיינו שמבקשים שיהיה ההפוך על פי ישר, היינו שההעלאה יהיה בחינת העלאה מייך נוקבין, כדי שעל ידי זה, יומשך אחר כך, המשכה חדשה על שנה הבאה. ועוד, שכשעולה החיות כללי, עולה עמו כללות העבודה של נשמות ישראל, משנה העברה, היינו הקבלת עול מלכות שמים והתפלות והתורה והמצות תפילין וצדקה כו', ויכול להיות בזה חסרונות, דהקבלת עול מלכות שמים, לא היה כדבעי למהוי, וכן בענין התפלות וביטול תורה כו', ויכול להיות מזה התעוררות דינים, חס ושלום.

אך, כשההעלאה היא על פי חסדים, נמתקים החסדים, וגורמים לימוד זכות על החסרונות, שהוא מחמת צוק העיתים, והעדר הפרנסה, וקושי השעבוד, כמו שכתוב, הנדחים בארץ מצרים, וכמאמר יעלה ויבא כו' זכרוננו כו' לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד וכו'. כי זכרון, הוא העלאה. ומבקשים, שיהיה על פי חסד, שיהיה לימוד זכות כנזכר לעיל.

והישר שאחר ההפוך, הוא שההמשכה כללית, שנמשכת בראש השנה, יהיה מתחלקת לחדשים ושבתים ומועדים כו'. וגם, לפי שבראש השנה, הוא הוא ההמשכה מבחינת עתיקא, במלכות, המשכת הרצון והעונג למלוכה, לכן הוא על ידי שלש פעמים ובכך, שהוא שלש פעמים ע"ב. וזהו גם כן ענין תקיעה תרועה תקיעה, שהוא גם כן ישר הפוך וישר, כי ענין התקיעות והברכות הוא ענין אחד, לכן יש ט' תקיעות [תשר"ת תשר"ת תשר"ת, תש"ת תש"ת תש"ת, תר"ת תר"ת תר"ת], וט' ברכות [של תפלת מוסף ראש השנה].

והאריז"ל הוסיף לומר ארבע פעמים ובכך, כי בכך גימטריא חסד. והנה, בהלל, אומרים ארבע פעמים כי לעולם חסדו, והוא נגד ארבע עולמות, אצילות בריאה יצירה עשיה, כי המשכת החיות בכל העולמות, הוא מצד חסדו יתברך. דכמו שהמשכת החיות שבעולם הזה, מה שהקדוש ברוך הוא זן מקרני ראמים עד ביצי כינים, הוא מצד חסדו, כן המשכת אורות בכלים דאצילות, הוא גם כן מצד חסדו, שאין לשום בריה ולשום נאצל, [היכולת], לברוא ולהאציל כלום. וזהו ארבע פעמים ובכך. הראשון, הוא נגד עולם האצילות, וזהו ובכך יתקדש שמך כו'. דעשר ספירות דאצילות, הם רזא דשמא קדישא, וההמשכה בעשר ספירות דאצילות, הוא רק מצד חסדו. דכללות כל ההשתלשלות, אינם ערוך אליו, כמו שכתוב, כי מי בשחק יערך להוי"ה כו', ידמה להוי"ה כו'. והוא חסד עליון, מה שנמשך להאיר בעשר ספירות דאצילות. ושלש פעמים ובכך, הם נגד בריאה יצירה עשיה. וזהו, זה היום תחלת מעשיך, זכרון ליום ראשון, שהתחדשות ההשתלשלות שבראש השנה, הוא מצד כי חפץ חסד הוא.

סליק.